

TLAČOVÁ SPRÁVA

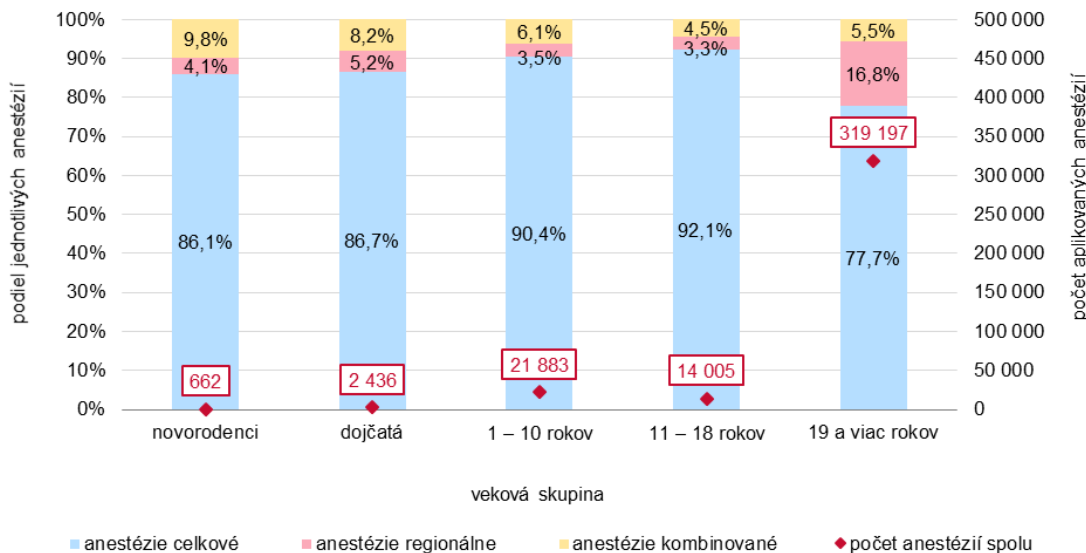
NCZI: V roku 2024 bol pacientom podaný rekordný počet anestézií

Bratislava, 15. 10. 2025

Počet predanestetických vyšetrení aj samotných anestézií narástol, vlni ich lekári vykonali najviac za posledných pätnásť rokov. Pacientom bolo v roku 2024 aplikovaných vyše 358-tisíc anestézií, pričom takmer 80 percent z nich tvorili tzv. narkózy, teda celkové anestézie. Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) dáta zverejnilo pri príležitosti výročia prvého použitia modernej anestézie (16. októbra 1846).

V roku 2024 bolo vykonaných **326 277 predanestetických vyšetrení**, čo bol najvyšší počet od roku 2009 (206 082 vyšetrení) a mierny nárast o 2,3 % oproti roku 2023. Väčšina týchto vyšetrení bola u dospelých vo veku 19 a viac rokov (88,3 %). Vyšší počet vyšetrení bol vykázaný pri ambulantných pacientoch (71 %), hospitalizovaní pacienti tvorili 29 %. Najviac vyšetrení pred plánovanou anestéziou vykázali zdravotnícke zariadenia v Bratislavskom (71 191) a Košickom kraji (54 212). „Pacientom bolo vlni **aplikovaných 358 183 anestézií**, čo je o 5,9 % viac ako v roku 2023. 79,1 % z nich tvorili celkové anestézie, 15,3 % tzv. regionálne anestézie a 5,5 % kombinované anestézie,“ približuje hovorkyňa NCZI Alena Krčová. Z celkového počtu bolo 319 197 anestézií aplikovaných pacientom vo veku 19 a viac rokov (89,1 %).

Aplikované anestézie podľa druhu za vekové skupiny, rok 2024

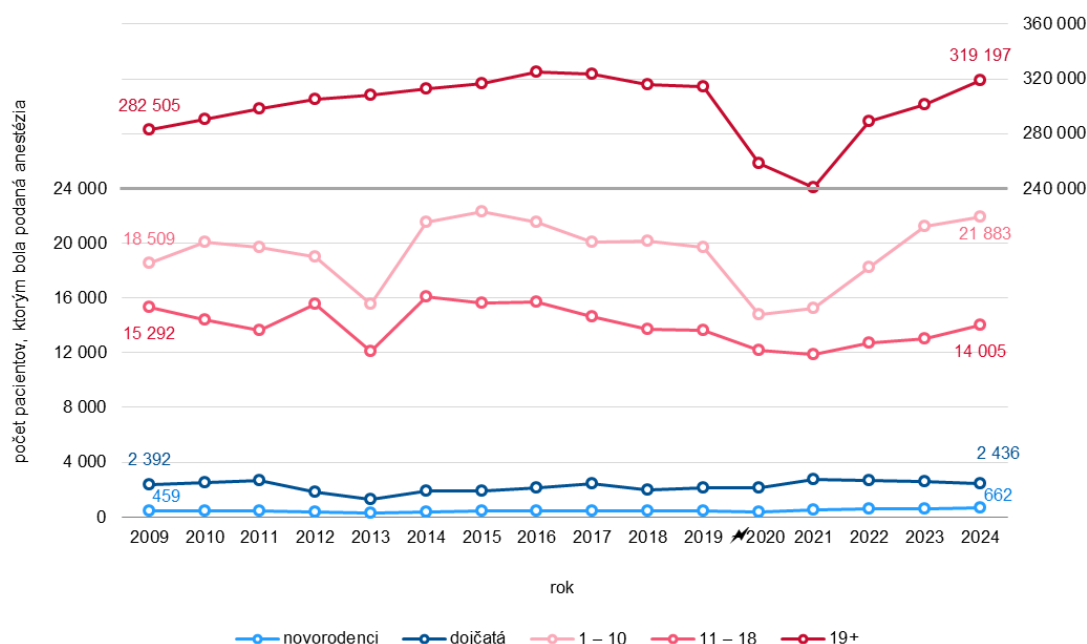
Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

Aplikované anestézie ¹⁾ podľa vekových skupín pacienta za roky 2009 – 2024

¹⁾ súčet celkových, regionálnych a kombinovaných anestézií; do roku 2019: súčet celkových, lokálnych a kombinovaných anestézií

Štatistiky NCZI ukazujú, že podľa klasifikácie ASA (Americká spoločnosť anesteziológov) sa za rok 2024, podobne ako aj v minulých rokoch, najviac anestetických zákrokov týkalo pacientov ASA 2, teda s miernym systémovým ochorením (162 263 pacientov) s medzoročným nárastom o 7,5 %. Nasledovali zdraví pacienti ASA 1 (87 148 pacientov) s medzoročným poklesom o 1,1 % a pacienti so závažným systémovým ochorením ASA 3 s trvalým funkčným obmedzením (84 885 pacientov) s medzoročným nárastom o 7,5 %. Najmenej anestézií bolo podaných morbidným (vážne chorým) pacientom s pravdepodobným úmrtím ASA 5 (2 148 pacientov) s medzoročným nárastom o 1,6 %. Medzoročný nárast o 8,8 % bol zaznamenaný pri pacientoch ASA 4 so závažným systémovým ochorením bezprostredne ohrozujúcim život (13 880 pacientov).

V roku 2024 bol v rámci **výkonov intenzívnej starostlivosti** vykázaný najvyšší počet pacientov s aplikáciou CVK (centrálny venózný katéter) u 15 105 osôb. Nasledovali výkony artériového katétra u 11 650 pacientov a gastrická sonda s počtom 10 155 pacientov.

Čo je anestézia

Je to stav celkovej alebo miestnej necitlivosti na podnety, ako je napríklad bolesť, dotyk, teplo a chlad, s cieľom umožniť bezbolestné vykonanie chirurgického alebo iného výkonu. Dnes existuje viacero druhov modernej anestézie – podľa typu chirurgického zákroku či vyšetrenia, veku a zdravotného

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk

stavu pacienta, dĺžky operácie a iných faktorov. Rozlišujeme anestéziu regionálnu, resp. lokálnu a anestéziu celkovú.

Lokálne anestetické lieky sa často využívajú v zubných ambulanciách. Aplikujú sa do blízkosti nervu, ktorého funkciu treba utlmiť. Miestne znecitlivenie sa používa aj pri menších operáciách, napr. na končatinách. Výhodou je menšia záťaž na srdce a krvný obeh, lepšia kondícia po operácii a rýchlejšie zotavovanie.

Pri veľkých operáciách na hlave, krku, hrudníku či bruchu (alebo ak nie je možné vykonať miestnu anestéziu) sa používa **celková anestézia**. Ide o umelo navodenú stratu vedomia a potlačenie odpovede na bolesť. Úlohou anestéziológa je nielen zabezpečiť bezbolestný a bezpečný priebeh operácie, ale aj dohliadať na to, aby sme sa po nej úspešne prebudili. Všetko prebieha na operačnej sále za nepretržitého sledovania životných funkcií. Aby sa pri operáciách vylúčili či minimalizovali riziká, podstupuje každý pacient pri plánovaných operáciách tzv. predoperačné vyšetrenie.

Medzník v histórii medicíny

16. október 1846 sa považuje za **oficiálny začiatok éry modernej anestézie**. V tento deň sa uskutočnilo prvé verejné a zdokumentované použitie éterovej anestézie, ktorého svedkom bolo široké publikum lekárov a chirurgov v Bostone v USA. Predviedol ju zubár William T. G. Morton. Použil sklenenú guľu s dvomi otvormi, v ktorej bola vložená špongia nasiaknutá éterom. Keď pacient zaspal, z dolnej čeľuste mu bezbolestne vyoperovali nádor. Onedlho sa začal éter používať na celom svete a po prvej svetovej vojne už bolo jeho využívanie pri operáciách štandardom. Až koncom šesťdesiatych rokov minulého storočia éter nahradili nové, modernejšie anestetiká.

Objav anestézie tvorí jeden z najvýznamnejších medzníkov v histórii medicíny. Jej rozvoju bránili náboženské predsudky, že utrpenie a bolesť sú nevyhnutným javom života a umožňujú vykúpenie za hriechy. Po jej zavedení sa pacienti konečne nemuseli obávať bolesti spôsobenej chirurgickým zákrokom a lekári sa mohli sústrediť na svoj výkon. S príchodom éteru sa tak okrem histórie anesteziológie začala zároveň písať aj história chirurgie. „*Všetko, čo bolo predtým, si nezaslúži byť zahrnuté do chirurgie ako lekárskej vedy,*“ vyhlasovali koncom 19. storočia odvážni lekári.

Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI) je štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva SR. Cieľom NCZI je vďaka digitalizácii uľahčiť a zjednodušiť procesy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Kontaktné údaje:

Mgr. Alena Krčová, vedúca oddelenia komunikácie

Tel.: +421 902 671 045, mail: alena.krcova@nczisk.sk, web: www.nczisk.sk